

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۹۲/۳۰۰ د
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۲/۳۰
پیوست: ندارد

مهر تورم و رشد تولید

((مقام معظم رهبری))

ریاست محترم دانشگاه ها/دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سراسر کشور

موضوع: لزوم تشدید برنامه مراقبت بیماریهای قابل انتقال از طریق آب و غذا به ویژه بیماری وبا

با سلام و احترام

همان گونه که استحضار دارید گرم شدن تدریجی هوا و پیش رو بودن فصل گرم سال خطر افزایش بروز بیماری های قابل انتقال از طریق آب و غذا و عفونت های با تابلو بالینی علائم گوارشی از جمله بیماری وبا را به همراه خواهد داشت. طبق اعلام سازمان جهانی بهداشت، میزان بروز اسهال حاد آبکی و بیماری وبا طی سال های اخیر از روند افزایشی برخوردار بوده است؛ به گونه ای که از سال ۲۰۲۱ میزان بروز و پراکندگی جغرافیایی این بیماری افزایش یافته و در سال ۲۰۲۲ بیش از ۲۹ کشور موارد تک گیر یا طغیان بیماری وبا را گزارش کرده اند. از سوی دیگر در سال ۲۰۲۱، میانگین میزان کشندگی (Case Fatality Rate) وبا در دنیا ۱.۹٪ و بسیار بالاتر از حد قابل قبول (کمتر از ۱٪) گزارش شده و طبق اعلام WHO بالاترین میزان ثبت شده در بیش از یک دهه گذشته بوده است.

با توجه به تداوم روند افزایشی بیماری در مناطقی از دنیا (به ویژه در شرق مدیترانه و آفریقا) سازمان جهانی بهداشت وضعیت کنونی بیماری وبا در دنیا را نشان دهنده تجدید حیات هفتمین پاندمی این بیماری و خطر ابتلا به وبا را در سطح جهان بسیار بالا ارزیابی کرده است، لذا این بیماری را همچنان به عنوان یک تهدید جهانی برای سلامت عمومی اعلام نموده است (در تاریخ ۲۶ اکتبر ۲۰۲۲). بررسی نقشه اخیر پراکندگی اپیدمی های فعال وبا و اسهال حاد آبکی در دنیا (سال ۲۰۲۳) حاکی از افزایش موارد مذکور در تعدادی از کشورهای همجوار با کشورمان به ویژه در مرزهای شرقی می باشد.

با توجه به موارد فوق الذکر و از سوی دیگر تردد اتباع از کشورهای همجوار (به ویژه تردهای غیرقانونی)، وقوع پدیده تغییرات آب و هوایی (Climate Change) و مخاطرات ناشی از آن، ارتقاء سطح آمادگی کشور در زمینه پیشگیری و کنترل بیماری های قابل انتقال از طریق آب و غذا از جمله طغیان بیماری وبا به ویژه در مناطق پرخطر ضروری می باشد. لذا ضمن تشکر از زحمات جنابعالی و همکاران محترم آن دانشگاه در کنترل طغیان بیماری وبا در کشور طی سال گذشته، خواهشمند است دستور فرمایید نسبت به اجرای موارد ذیل اقدام مقتضی مبذول گردد:

- ۱) انجام هماهنگی های درون و برون سازمانی مورد نیاز به ویژه طرح موضوع در جلسه کار گروه سلامت و امنیت غذایی و جلب مشارکت سایر شرکای برنامه و حساس سازی مدیران استانی و شهرستانی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۹۲/۳۰۰د

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۲/۳۰

پیوست: ندارد

مهار تورم و رشد تولید

((مقام معظم رهبری))

- ۲) انجام ارزیابی خطر وبا در مناطق جغرافیایی تحت پوشش و تعیین مناطق و جمعیت های پر خطر (به ویژه از نظر دسترسی به شبکه عمومی آب آشامیدنی، دفع بهداشتی فاضلاب، دسترسی به تسهیلات شستشوی دست، ریسک سامانه های تامین آب (کیفیت میکروبی و بازرسی از سامانه های آبرسانی) و درصد مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی دارای شرایط بهداشتی مطابق با دستورالعمل های مرکز سلامت محیط و کار همچنین شناسایی جمعیت های مهاجر)
- ۳) برنامه ریزی در راستای کاهش/ حذف خطرات شناسایی شده در بند ۲ و انجام مداخلات/ هماهنگی های درون و برون سازمانی و اجرای اقدامات پیشگیرانه و کنترلی
- ۴) اجرای برنامه های آموزش و اطلاع رسانی جامعه، داوطلبان، سفیران سلامت و مدارس در خصوص بیماری وبا به ویژه روش انتقال، اصول پیشگیری و درمان، اهمیت مایع درمانی و مراجعه به هنگام و نیز ضرورت اجتناب از مصرف خودسرانه آنتی بیوتیک ها
- ۵) اجرای برنامه های آموزش و اطلاع رسانی ویژه گروه های شغلی مرتبط و ارائه دهندگان خدمات سلامت
- ۶) تامین منابع و تجهیزات مورد نیاز جهت اجرای مطلوب نظام مراقبت اسهال حاد آبکی و بیماری وبا در مناطق مرزی و پایگاه های مراقبت مرزی (مشمول بر نیروی انسانی آموزشی دیده، ملزومات درمانی مورد نیاز، امکان گزارش دهی و ارجاع به هنگام موارد ابتلا، وجود امکانات قابل استفاده جهت رعایت بهداشت دست، توالت بهداشتی و دفع بهداشتی فاضلاب، مواد آموزشی مرتبط)
- ۷) برآورد و تامین تجهیزات و مواد مصرفی برای کنترل کیفی آب و مواد غذایی مانند کیت و قرص کلرسنجی، محیط کشت، پرکلرین، وسایل نمونه برداری، مواد گندزدا محیطی
- ۸) تعیین، تجهیز و آموزش تیم های واکنش سریع در سطوح ستادی و محیطی با هدف امکان اقدام سریع (در عرض ۲۴ ساعت) پس از اعلام هشدار وبا در منطقه تحت پوشش
- ۹) تشدید نظارت و بازرسی از سامانه های آبرسانی و کنترل کیفی آب آشامیدنی (کلرسنجی، کدورت سنجی و نمونه برداری میکروبی)
- ۱۰) پیگیری تامین آب شرب برای روستاهای فاقد لوله کشی و پیگیری گندزدایی آب شرب در روستاهای غیر تحت پوشش آب و فاضلاب
- ۱۱) تشدید نظارت و بازرسی بر نحوه دفع فاضلاب و فضولات انسانی و آبیاری مزارع کشاورزی با فاضلاب
- ۱۲) تشدید نظارت و بازرسی بر استخرهای شنا و شناگاه های طبیعی
- ۱۳) بررسی و پیگیری برای اطمینان از دفع بهداشتی فاضلاب و فضولات انسانی به ویژه در روستاها و حاشیه شهرها

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۹۲/۳۰۰۰د

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۲/۳۰

پیوست: ندارد

مهر تورم و رشد تولید

((مقام معظم رهبری))

۱۴) تشدید نظارت بر بهداشت مواد غذایی و بازرسی از مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی، اماکن عمومی و مراسم مذهبی (از جمله اعیاد قربان، غدیر و محرم و اربعین حسینی)، جشن های خانوادگی و محلی و استفاده از توان بخش خصوصی (کارشناسان بهداشت محیط شاغل در مراکز و اماکن و دفاتر خدمات سلامت)

۱۵) تشدید نظارت بر مراکز عرضه یخ

۱۶) تشدید نظارت بر سالم سازی سبزیجات در مراکز تهیه و توزیع، مراسم های ملی، مذهبی و محلی

۱۷) جلوگیری از عرضه مواد غذایی بالقوه خطرناک، تاریخ مصرف گذشته و فاقد مشخصات و اصالت توسط فروشندگان دوره گرد با همکاری سازمان های مسئول مثل شهرداری ها

۱۸) تقویت نظام جاری مراقبت بیماری و با بهره گیری از رویکرد مراقبت سندرمیک در کلیه مراکز ارائه خدمات / مراقبت های سرپایی و بستری، دولتی و خصوصی به ویژه در مناطق پرخطر از نظر وبا (Cholera Hotspot) و جمعیت های پرخطر و به منظور امکان هشدار سریع

۱۹) تامین ملزومات بازرسی و تجهیزات آزمایشگاهی مورد نیاز آزمایشگاه های منتخب برای کشت نمونه مدفوع و نمونه های آب از نظر ویبریو کلرا مطابق با استانداردهای تعیین شده توسط آزمایشگاه مرجع سلامت و مرکز سلامت محیط و کار و فراهم نمودن امکان اعلام نتایج به واحد ارائه دهنده خدمت در کوتاه ترین زمان ممکن

۲۰) هماهنگی با آزمایشگاه مواد غذایی و آزمایشگاه تشخیص طبی جهت بررسی و آنالیز نمونه های مواد غذایی به ویژه برای موارد مشکوک به التور

۲۱) تامین ملزومات بهداشتی و درمانی مورد نیاز جهت مدیریت ایمن بیماران مشکوک/مبتلا به وبا به ویژه در مناطق پرخطر از نظر وبا (Cholera Hotspot) و حفظ آمادگی در بخش های سرپایی و بستری (مطابق با دستورالعملهای کشوری مربوطه)

۲۲) اتخاذ تمهیدات لازم جهت رعایت اصول پیشگیری و کنترل عفونت طی مراقبت از بیماران مشکوک / مبتلا به وبا (مطابق با دستورالعمل های کشوری مربوطه)

۲۳) ثبت، بررسی و تایید / رد به هنگام گزارش فوری طغیان و تکمیل گزارش نهایی در پرتال و گزارش مکتوب موارد طغیان با تعداد موارد زیاد و یا وقوع مرگ

دکتر حسین فرشیدی
معاون بهداشت